

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ДИЗАЙНУ

Основні поняття дизайну

Дизайнери у процесі створення гармонійного предметного середовища, незалежно від його призначення, керуються такими основними поняттями дизайну:

- функціональність,
- естетичність,
- економічність.

Основні поняття дизайну

Функціональність

При проектуванні будь-якого виробу, в першу чергу треба враховувати те, які **функції він буде виконувати в предметному середовищі**.

Потрібно також звертати увагу на те, наскільки форма виробу за своїм характером та стильовим спрямуванням відповідає іншим елементам, які в процесі використання складають комплекс виробів (наприклад, комплекс елементів, з яких складається інтер'єр приміщень різного призначення).

Таким чином, **функціональність, як одне з основних понять дизайну – це зручність, раціональність, відповідність та досконалість, які досягаються мінімальними затратами.**

Основні поняття дизайну

Функціональність

Функціональний зміст виробу обумовлює виконання деяких вимог.

Найважливішою з них є ***повне вирішення суто утилітарних задач***.

При цьому форма стає не тільки зручною, але й комфортною, максимально корисною для людини, тобто раціональною.

Друга важлива вимога – ***ефективна, конструктивна розробка форми***. Вона передбачає досягнення її міцності при максимально високому рівні технологічного виконання й точності розрахунку конструкцій.

Така розробка вимагає виконання ще однієї вимоги – розкриття ***ергономічних якостей*** дизайнерського задуму. Ці якості витікають із співвідношення пропорцій людини, які залежать від її фізіологічних функцій.

Основні поняття дизайну

Естетичність

Сучасний інтер'єр приміщення повинен не тільки відповідати своїм функціям, а й ***естетично виглядати, викликати позитивну реакцію користувача.***

Естетика приміщення – це почуттєве сприйняття образу, яке формується тільки за умови гармонізації в ньому матеріалів, кольорів, форм, ритму та пропорцій. Естетичність інтер'єру приміщень також залежить від їх призначення й обраного стилю. Відповідно до стилю добираються декор і аксесуари. При цьому слід не забувати, що перенасиченість предметного середовища елементами декору може привести до ефекту, протилежного естетичності.

Естетичність

Основні поняття дизайну

Зовнішній вигляд виробу, його естетичні якості досить часто пов'язують з його декоративним оформленням. Але будь-які додаткові художні прикраси збільшують його вартість. До того ж, в історії дизайну відомо багато прикладів, коли за химерним декором та нарочитими формами предмета важко було зрозуміти його конструкцію та функціональне призначення.

Щоб уникнути цього, можна вирішення естетичних питань **здійснювати не декоруванням**, а *за рахунок самої форми виробу, краси його конструкції в цілому та окремих його частин і деталей.*

У дизайні форма й конструкція нероздільні. Конструкція, що має функціональне призначення є також і носієм естетичної інформації.

Основні поняття дизайну

Економічність

Не менш важливим аспектом формоутворення є **економічний**. Мається на увазі доцільність економії матеріальних і фінансових витрат, що здійснювалися при створенні предмету. Така економія повинна відповідати принципу «мінімум затрат – максимум ефекту».

Урахування економічності виробу починають з *мети проекту та безпосереднього обґрунтування проблеми чи ідеї, яку будуть реалізовувати*.

Обґрунтування здійснюють на основі собівартості проекту та витрат часу для виконання відповідних робіт.

Якщо ці показники є високими у фінансовому еквіваленті (проект занадто дорогий), то повертаються до мети та завдань з тим, щоб переглянути ідею чи творчий задум.

Основні поняття дизайну

Економічність

Для досягнення більшої економії витрат на виготовлення виробу треба,
по-перше, здійснити аналіз можливих джерел економії. До них можна віднести:

- ▣ зниження ваги виробу;
- ▣ скорочення витрат і відходів сировини і матеріалів;
- ▣ використання відходів та побічних продуктів;
- ▣ утилізація вторинних ресурсів;
- ▣ заміна натуральних видів сировини та матеріалів штучними їх видами тощо.

По-друге, здійснити економію матеріальних ресурсів можна, проаналізувавши можливі шляхи їх економії.

До них можна віднести деякі

- ▣ виробничо-технічні заходи,
 - ▣ як первинна обробка та збагачення сировини;
 - ▣ комплексна переробка сировини;
 - ▣ застосування ресурсно-зберігаючої техніки; з
 - ▣ апровадження маловідходної та безвідходної технології тощо.
- ▣ організаційно-економічні заходи:
 - ▣ удосконалення матеріальних нормативів;
 - ▣ поліпшення організації матеріального забезпечення виробництва;
 - ▣ упорядкування системи ціноутворення; з
 - ▣ астосування дієвої системи економічного стимулювання тощо.

▣

Основні поняття дизайну

Економічність

Серед джерел та шляхів економії матеріальних ресурсів найбільшу увагу можна приділити *комплексній переробці сировини та використанню вторинних матеріальних ресурсів*.

Отже, економія матеріальних ресурсів дає змогу з тієї самої кількості сировини і матеріалів виготовляти більше продукції без додаткових затрат суспільної праці, підвищувати ефективність виробництва в цілому на кожному підприємстві.

Принципи дизайну

У процесі створення виробів предметного середовища треба враховувати принципи дизайну, що лежать в основі будь-якої композиції. Основними композиційними принципами в дизайні інтер'єру є:

- відповідність змісту,
- цілісність,
- єдність змісту та форми.

Принципи дизайну.

Відповідність змісту

На зовнішній вигляд утилітарного виробу:

- форму,
- колір,
- вибір матеріалу,
- безумовно, **впливає його функціональне призначення.**

Тобто, **перераховані характеристики** будь-якого предмету інтер'єру, у першу чергу, **повинні відповідати його змісту**. Винятком є художні вироби, що мають тільки декоративну цінність і використовуються в предметному середовищі тільки для гармонізації його естетичного вигляду. Призначення всіх інших виробів повинно легко вгадуватись за їхнім зовнішнім виглядом.

Отже, одним із основних принципів при створенні предметів інтер'єру є їх ***відповідність змісту***.

Принципи дизайну.

Цілісність.

Цілісність – це всеосяжний та об'єднуючий принцип.

Він припускає *встановлення тісного зв'язку між засобами й прийомами побудови композиції*. У результаті такого встановлення виявляється загальний характер форми, який визначає всю силу її впливу на спостерігача.

Цілісності форми можна досягти відбором таких фізичних і геометричних характеристик частин всієї композиції, за яких вона сприймається як єдиний закономірний організм.

Невідповідність елементів форми за одними і тими самими ознаками (пропорції, фактура, колір) призводить до порушення цілісності. Цілісність передбачає також єдність структури й тектоніки

Принципи дизайну.

Єдність змісту та форми.

Найскладнішим і найбільш відповідальним у художньому конструюванні виробів предметного середовища є принцип єдності форми і змісту.

З розвитком науки, техніки, мистецтва, появою нових матеріалів і конструкцій, нових соціально-економічних і побутових умов відбуваються зміни форм і зразків інтер'єрного призначення.

Форми предметів, що використовуються в сучасних стилях інтер'єру, прості й лаконічні, мають свою особливу естетику та чітко виражений зміст. Отже, тільки у випадку єдності форми і змісту виробу предметного середовища можна говорити про його образність.